

Izhaja vsaki dan.
 Izdaja se vsaki dan ob 5. uri ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.
 Pismilne številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
 Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 4. zvečer. — Cene oglasov 16 st. na vrsto petič; poniznice smrtne, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
 TELEFON št. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
 za vsa leta 24 K. pol leta 12 K. 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se upravnemu ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
 Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
 UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
 Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcije lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
 Poštno-hranilnični račun št. 652.841.

Vojna na skrajnem Vztoku

Preiskava o kapitulaciji Port Arturja.

DUNAJ 13. Komisija, ki se je v Petrogradu sestala v svrhu, da preiskuje vzroke kapitulacije Port Arturja, je posredovanjem ruskega ministerstva za unanije stvari in ruskega odposlanstva v Tokiju storila pri japonski vladi korake, naj bi ista začasno odpustila na Rusko vjete ruske generale Smirnova, Folka, Bjelega in Nikitina, da jih komisija zamore zaslišati kakor prič. Kakor je sedaj slišal list »Sin Otešestva«, japonska vlada ni v to privolila; izjavila je pa, da je pripravljena na častno besedo popolnoma odpustiti in svobodo omenjene generale. Generali Fock, Smirnov, Nikitin in Bjeli so prejeli baje iz Petrograda ukaz, naj dajo častno besedo, da se ne bodo bojevali več proti Japonski ter naj se povrnejo na Rusko.

MIROVNA POGAJANJA.

Ruski odgovor na japonske zahteve.

LONDON 13. Iz Portsmoutha javljajo od 12. t. m.: Ruski odgovor je bil izročen Japoncem danes ob 9. uri 35 min. predpoludne v arzenalu mornarice, kjer so se sešli ruski in japonski pooblaščenici. Odgovor je sestavljen na angleškem in japonskem jeziku. Zborovanje se je na toodgodilo na popoldne ali najkasneje na jutri; na bodoči seji podajo Japonci repliko. S tem je izcrpljena pozitivna vsebina poročil, ki so do danes zvečer dospela v London. Ni dvomiti, da je, do sedaj znana lista zahtev, v celoti resnična. Gotovo je, da so Japonci kakor glavno stvar zahtevali otok Sahalin in vojno odškodnino, oboje je Rusija odklonila. Je-li že ta odklonitev definitivna ali ne, se ne more predvidjati.

Japonski odposlanec Matsumoto je izjavil, da se Rusi jako motijo, ako mislijo, da ne bodo Japonci vstrajali pri teh dveh točkah. Ako bi baron Komura v teh dveh točkah odjenjal, tedaj bo javno mnenje v Japonski tako silno da ga umore.

Ker je Witte od svoje strani na kratko izjavil, da Rusi ravno v teh točkah ne odjenjajo, je torej jasno, da niso v političnih krogih v Londonu danes zvečer še prav verjeli o miru. Toda nadejati se je, da Japonci s svojo današnjo noto ne onemogočijo Rusom nadaljevanje razprav.

Razporeženje v Petrogradu.

PETROGRAD 13. Glede sklepa miru se listi izražajo zelo pesimistično. Dopisnik »Novoje Vremja« brzojavlja iz Portsmoutha, da skoraj ni predvidjati dobrega

konca in dopisnik »Rusa« poroča: Tukaj prevladuje menenje, da ne pride do sklepa miru. Petrograjski listi sploh izjavljajo, da ni možno vsprejeti japonskih pogojev, ki so bili brzojavnim potom sporočeni.

Witte izročil odgovor.

PORTSMOUTH 13. (Reuterjev biro). Včeraj predpoludne je Witte izročil ruski odgovor. Japonci so imeli nato privatno posvetovanje. Ob 3. uri popoldne se je pričela skupna seja radi razprav pojedinih točkah. Na seji se je razvila živahna debata. Ob 7. uri zvečer je bila seja odgledana na ponedeljek.

Witte brzojavil po nove instrukcije.

PARIZ 13. »Temps« je zvedel iz Petrograda, da je Witte brzojavil včeraj za nove instrukcije. Razprave bodo trajale dva tedna. Nade na uspeh so še vedno male. Kakor se govori, deluje baje Anglija na Japonsko v smislu, naj zniža svoje zahteve.

Japonska flota namerava bombardirati ruske kraje.

PARIZ 13. »Echo de Paris« hoče od dobro obveščene strani vedeti, da bo japonska flota bombardirala ruske kraje, ako se mirovna pogajanja razbijejo.

Konečne zahteve Japonske.

PARIZ 13. »Journal« je zvedel od nekega jap. drž., da bo mir možen na nastopni podlagi: Protektorat Japonske nad Korejo, odstop otoka Sahalina, povrnitev Sahalina, povrnitev Mandžurije izvemši Harbin, odstop Port Arturja, katerega vtrdbe se porušijo. Financijelna kombinacija, ki bi imela za predmet, da Rusija odstopi železnico Japonski. Vsprejem Japonske v koncert velesil in uvedanje na evropski finančni trg.

Rusija bo nadaljevala vojno.

BEROLIN 13. »Lokal-Anzeiger« poroča iz Petrograda: Tukaj se pozitivno sodi, da bo Rusija nadaljevala vojno. V minoletem tednu je odšlo na skrajni Vztok mnogo čet in veliko število topov.

Dogodki v Rusiji.

Predstoječa imenovanja.

PETROGRAD 13. Širi se govorica, da postane Sabler, bivši pomočnik Pobedonosceva, naučni minister; finski generalni guverner bo imenovan članom državnega sveta.

Spomenica mestnega sveta v Odesi.

ODESA 13. Včeraj je bil generalnemu guvernerju izročen memorandum mestnega sveta, v katerem pravi mestni svet, da je vsako legalno delo postalo nemogoče. Mestni svet protestuje nadalje

lesa, okoli pa so se vrstile priproste klopi. U štirih kotih dvorane so bile zataknene v zid baklje. Malo kedaj je ta prostor v zadnjih letih videl človeških obrazov. Danes pa je bil v njem zbor junakov, cerkvenjakov; šestdeset slavonskih plemenitašev se je bilo zbralo tu, a k temu se je pridružilo še prilično število kapiteljske gospode. Na sredi je sedel domačin, gospod Ahacij Prodanič, temnega zlovoljnega obraza, a poleg njega tri osebe, oblečeno v priprosto obleko hrvaških kmetov; dalje pak plemstvo, opirajoče se na svoje meče, gledajoče radovedno pred-se, da čuje in vidi, kaj bo. Rudeči plamen bakelj se je čudno stresal nad temi glavami, nad temi obrazi, iz katerih si mogel razločevati, da so ta temna gospoda mnogo izkusila po svetu, ali gotovo več slabega, nego dobrega. V splošni tišini se je dvignil gospod Ahacij in je spregovoril tako-le:

— Bratje in gospoda! Sredi tihega miru v gluhi noči zbralo se je, ne slišano in ne vidjeno od drugih ljudij, kolo slavonih slavonskih plemenitašev, kolo modre duhovne gospode. A čemu, vprašujem vas,

proti izgonu odvetnika Pergamenta in rektorja Zaročenka. 21 členov mestnega sveta je sklenilo položiti svojo čast. Bati se je novih izgonov.

Brzojavne vesti.

Ustava v Črnigori.

CETINJE 13. »Glas Črnogorca« poroča, da knez Nikola v kratkem proglasi ustavo z narodnim zastopstvom.

Dementi.

RIM 13. Govorica, da je Tittoni dopel v Thonon les Baines je neosnovana. Tittoni se nahaja v Camaldoli v Toskani.

Trgovinska pogodba med Ameriko in Nemčijo.

BEROLIN 13. Iz New-Jorka poročajo: Roosevelt pripravlja trgovinsko pogodbo z Nemčijo, ki jo čim prej predloži kongresu, toda senat najbrž zavrže ta predlog.

Angleška eskadra na Danskem.

BEROLIN 13. Iz Kodanja poročajo listu Voss-Zeitung: Angleška eskadra kanala La Manche dospel dne 20. t. m. v danske vode ter se začasno vstavi na zapadni obali jitslandski. Dansko mornarico bo zastopal križar »Ingolf«. Na to bo eskadra imela vaje v danskih vodah ter obišče najbrž Gothenburg v Švedski. Ni še znano ako poseti eskadra tudi Kodanj, vendar se to pričakuje.

Ustaja v nemški Afriki.

BEROLIN 13. Tudi v kolonialnih krogih se pričena priznavati, da se ni dosedaj vzlic velikih denarnih stroškov in izgube ljudi doseglo nasproti ustaškim Hotentotom bitstvenih uspehov in da še ne bo kmalo konca vstaje. List »Deutsche Kolonial-Zeitung«, glasilo nemškega kolonizacijskega društva navaja, da se je že potrosilo ogromnega denarja, vzlic temu da so čete nezadostno oskrbljene, ter pričakuje, da se te razmere zboljšajo, ko se zgradi železnica Ludevitz v notranje dežele. S tem bo olajšano tudi četam gibanje in njihova sposobnost za bojevanje. Na dejati se je vsled tega, da bo tudi vstaja kmalo udušena.

Ustanovitev srbskega konzulata v Mitrovici.

CARIGRAD 13. Govorice, o katerih se je v zadnjem času večkrat poročalo češ, da hoče Srbija ustanoviti v Mitrovici konzulat, so v toliko resnične, ker namerava srbska vlada obstoječi konzulat v Prištini premestiti v Mitrovico.

Skandinavka kriza.

KRISTIJANIJA 13. Današnji dan, na kateri se vrši ljudsko glasovanje v stvari razdruženja unije, je praznik za vso de-

čemu ravno sredi noči? Morala nas je zbrati neka tajna skupna misel, zbrale so nas neke tajne skrbi, ki jih občuti vsaki od nas. Da, bratje, prišli smo kakor možje, ki niso pozabili v tem žalostnem času, kaj je domovina tužna naša kraljevina. Res je, tiho je tu vse. Ljudje se ne bijejo kakor doli pri morju. Mirno leži kraj kakor drevo v poletni soparici, na katerem se ne premiče noben list; ali poglejte globlje v duše svoje, vprašajte srce in recite, je-li to blaženi mir sreče in zadovoljstva? Kje je zreča, kje je zadovoljstvo? Za deveto goro tam. Šišman nas je gladil gladkim svojim jezikom, obetal nam je, da odpravi tuje sodnike in sodnje, da ne bo dajal tujincem časti v tej kraljevini. Kaj veljajo njegove obljube? Ali treba, da vam pravim to? Saj so vam oči zdrave in sluh dober. Kadar-koli je kaj obljubljal, se je lagal in starinska ta kraljevina se zvija pod tujim zakonom, pod tujimi sodniki, pod tujimi glavarji. Povejte, ali nisem rekel prav?

— Prav je rekel, se je odzval glas plemenitega zbora.

želo. Povsod so razobešene zastave. Parniki in čolninatorji dovažajo volilce na volišče. Zveza norveškega ženskega društva je stortingu in vladi odposlala adresno, v kateri pravi, da nimajo norveške ženske še dosedaj državljskih pravic in zato da ne morejo položiti svojih glasov na tehtnico v sedanjem glasovanju. Ako bi to zamogle storiti, tedaj bi pokazale, da je ves norveški narod složen.

SESTANEK narodno-radikal. dijaštva v Trstu.

Pripravljalni odbor je izdal ta-le proglas:

Četrto leto že teče, odkar je narodno-radikalna struja stopila v slovensko javnost. Rodila jo je nezadovoljnost. A ker so se njeni pristaši trudili z vsemi močmi, da ji ucepijo kakor svojstvo, da si množi svoto skupnih pozitivnih teženj in si vstvari kar možno pozitivnih vezi, zato ni prenehala, kakor premnoge druge struje pred in poleg nje, ki jim je glavni družeci moment negativen. Da si tem bolj utrdimo skupne težnje, t. j. program, da se naša že velika skupina spozna v delu, da se vzbudi za organizacijo potrebni čut in smisel za one skupne težnje, sklicujemo prvi shod narodno-radikalnega dijaštva v Trst.

Rodoljubno tržaško Slovenstvo nas vsprejme z odprtimi rokami. Malokje vedo tako dobro ceniti, da treba Slovincem mnogo in sicer izobražene, dalekozirne inteligence. Mi pa poznavamo prav dobro znamenitost Trsta ter vemo, da bodo za dijaštvo utisi, ki jih ponese v korist svojemu duševnemu obzorju in energiji iz Trsta, neizbrisni.

Naš shod se bo vršil od 5. do 8. kimovca v tržaškem »Narodnem domu« po naslednjem redu:

V torek, 5. zvečer ob 1/2 9. uri priredimo tržaškim Slovincem predavanje o Prešernu (s skioptičskimi projekcijami).

V sredo, 6. zjutraj ob 9. uri: Otvoritev, konstitucija plenarnega shoda in odsekov.

I. Predavanje o slovenskem vseučilišču.

II. Teoretska predavanja: 1. Pojedinec — skupina. Pozitivna etika. Znanost — verstvo. 2. Načelo evolucije, dela, samopomoči. 3. Narodnostno vprašanje.

Delo shoda razdelimo v štiri odseke, ki bodo po možnosti zborovali tako, da bo mogoče prisostvovati vsem.

— Tu veste, kaj je. A v komur je srce pošteno, v katerem se živi svetinja starega prava, ljubezen za to zemljo, mora razmišljati, kako bi se zacelila ta težka rana, kako bi se nam povrnilo pravo.

— Mora! je zagrnela skupščina.

— Dobro, bratje, je nadaljeval Ahacij, zato smo prišli semkaj in v pravi čas. Tu vidite pred seboj pod kmečko obleko tri možje, trojico odposlancev od sinjega morja. Nadelo so si to obleko, da bodo varni pred vsakim izdajstvom. Tu stoji pred vami gospod Berislav Paležnik, knez od Ostervice; poznate ga, junak je, naše gore list. Ob sto prilikah je pokazal, kaj more desnica njegova. Tu stoji gospod Vladko Hrančič, vojvoda bosanskega kralja, a tu stari brat Filip, križar, junak, od katerega se odbija vsaki meč, vsaka sablja. Mislim, da so dobri odposlanci to. in nadejam se, da vam bodo govorili pravo in zdravo. Recite torej svojo, gospoda, da bo vedel ta plemeniti zbor, kako dobro bi bilo, ako bi šli vsi složni proti jednemu cilju.

(Pridc še.)

PODLISTEK.

272

Prokletstvo.

Epigonijski roman Avgusta Šenoa. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O. — O.

Ze je bil mrak; bolj in bolj se je primikala gluha noč. V tem času so se plazile čudne sence proti palači gospoda Ahacija Prodaniča, stoječi kraj kraljevskih dvorov. Zdelo se je, da se jim jako mudi, kajti hitele so nenavadno, in čim je katera stopila v hišo, so se zaprla vrata za njo. To niso bile sence, to so bili živi ljudje, ki so se zbrali v palači plemenitaša Ahacija, da se posvetujejo o dobri domovine. V prizamlju, tik zidu mestnega, se je razprostirala velika dvorana, z velikanskimi oboki, s starih zidov so viseli meči, kopje, buzdovani, čelade, a tudi po kaka zastava: sami dokazi slave Prodaničevega plemena. Sredi dvorane je stala miza iz navadnega

Popoldan: A. Odsek za materijelno stanje slovenskega dijaštva s štirimi referati; predlogi.

B. Odsek za ljudsko izobrazbo: 1. Referat o ferijalnih društev; 2. Referat o predavateljstvu; 3. Referat o knjižništvu; 4. Predlogi.

V četrtek, 7. ob 8. uri zjutraj: C. Odsek za dijaško izobrazbo: 1. Položaj slovenskega dijaštva z ozirom na izobrazbo. 2. Delo srednje šole. 3. Slovenski dijak in visoke šole. 4. Naloge naših akademskih društev. 5. Predlogi.

Popoldan: D. Organizačni odsek; zvečer: komerz.

V petek, 8. ob 10. uri dopoldan: Plenarno zborovanje: Poročila in resolucije predlagane od odsekovih načelnikov.

Popoldan ob 4. uri: Velik javni ljudski shod z naslednjim dnevnim redom: 1. Tržaško šolstvo slovenke srednje in visoke šole. 2. Kaj je in bodi Trst Slovenstvu?

V primernem času si bodo ogledovali Trst in bližnjo okolico. Korporativno si ogledamo: 1. Arzenal avstrijskega Lloydja. 2. Stabilimento tecnico. 3. Tivornice v Skednju. 4. Zoološko ščacijo.

Iz načrta razvidite, da bo delo onih, ki bodo shod pazno zasledovali, precej naporno. Zato naj bi govorili vsi govorniki le po dobrem premisleku stvarno in jasno. Tako bo zagotovljeno, da bo shod ne samo zbiral dosežene naše pridobitve, ampak jim tudi pridene novih produktivnih idej.

Na shod vabimo vse svoje slovenske prijatelje, da nam pošljejo ako ni drugače, vsaj svoje delegate.

Slovenski srednješolci nam bodo prisrčno dobrodošli. Kar gradimo in zbiramo, vse velja povzdigi slovenskega dijaka, da bo vsaka naslednja generacija mogla stati višje, opiraje se na pridobitve prednikov, in prinese v dedščino novih misli.

Narodo-radikalni akademiki naj premagajo gmotne ovire, in naj polno številno nastopijo v Trstu. Da nam tudi drugi slovenski inteligenti, ki simpatično sledijo napredovanju slovenskega dijaštva, izkažejo čast s svojo prisotnostjo, je naša iskrena želja.

V LJUBLJANI, koncem malega srpana 1905.

Pripravljali odbor.

Položaj na Ogrskem.

Iz Budimpešte poročajo: Sklep vodilnega odbora združene opozicije v stvari splošne volilne pravice je v vladnih krogih vzbudil veliko začudenje. Posamezni ministri preté že v svojih privatnih razgovorih, da zopet odgode zbornico do prihodnjega leta. Omenjeni sklep vodilnega odbora združene koalicije je razburil tudi socialne demokrate. Zato je pričakovati do bodo isti na svojih shodih napadli koalicijo.

Minister za notranje stvari je v petek vsprejel urednika romunskega lista „Poporadni Roman“, ki izhaja v Budimpešti. Urednik je vprašal ministra, ako bodo ob uvedanju splošne volilne pravice tudi nemadbarske narodnosti dobile iste pravice, kakor Madjari. Minister je odgovoril, da se to samo ob sebi razumi, češ, nemadbarske narodnosti imajo jednake pravice, so dobri sinovi domovine, in v liberalnem smislu ni možno napraviti razlike v zakonu. „Mi se nimamo od nemadbarskih narodnosti ničesar bati“, je nadaljeval minister Kristoffy. „Čim več jih pride v zbornico, tem brezvpešnejša bo njihova agitacija v deželi. Volilno pravico bo imel vsak, kdor zna čitati in pisati; to je, vsak bo imel volilno pravico, kdor zna pisati in čitati v materinskem jeziku; ako hočejo nemadbarske narodnosti v tem smislu obdržavati shode za uvedanje splošne volilne pravice, se jim tega nikakor ne bo branilo.

Značilno za posledice, ki jih ima na Ogrskem sedanje ex lex stanje, je dejstvo, da je bilo v minolem mesecu za davke uplačenih v davčne blagajne glavnega mesta skupno 127 kron 20 stotink, dočim je bilo v minolem letu v istem času uplačano 1.200.000 kron.

Domače vesti.

Kako se dela „javno mnenje“?

Prejeli smo: Minolo nedeljo je, kakor smo poročali, neki pijanec napal dva redarja. Enega redarjev je vrgel ob tla in mu vzel sabljo, dočim je eden redarjev pijanega in podivjanega človeka lahko ranil se sabljo. Minoli ponedeljek smo pa čitali v nekaterih tukajšnjih laških novinah cele romane, v katerih se je najstrožje obsojal redarja in proglašalo ranjenega — nekakim mučenikom! „Il Gazzettino“ je imenoval redarjev (indirektno) „ossassini“ (morilci). Ker je bil imenovan pijanec res le lahko ranjen in se je to dogodilo (vsaj nam se je poročalo tako), v silobranu, ni bilo treba radi te malenkosti alarmirati meščanstva in pomnoževati sovraštva do javnih organov. Mi bi ne bili napisali teh vrstic, ako ne bi bil ravno imenovan list in nedolgo temu pretakal krokodilovik solz nad — demoraliziranim meščanstvom!

Kako hočete, da ne bo ljudstvo demoralizirano, ko je vedno pitate s tako hrano?! Ako je redarstvo res zakrivilo, je povsem prav, da se izreka ostra graja po novinah. Ker so redarji organi pravice in miru, se sme zahtevati od njih, da tudi vrše svojo službo v smislu — miru in pravice. Nikakor pa ni ne umestno in ne koristno za javno dobro, ako se vsakega uredarja, ki je v silobranu lahko ranil kako pijano in podivjano barabo, takoj razglašajo za „ossassina“. Pišite objektivno. Naj vas ne slepi narodno sovraštvo in videli boste, da se izvestni „cittadini“ ne bodo več upali napadati redarjev, ko nimajo veljavnega vzroka za to. Potem tudi redarji ne bodo imeli povoda za rabo orožja.

P. S. „Smrtno ranjeni“ (tako je pisal „Il Gazzettino“) je bil že minolo sredo iz bolnišnice in se je sprehajal po mestu! Če kdo vstaja proti dogodivši se aroganci in samovolji javnih organov, je prav in hvalevreden. Grdo pa je in na škodo javni morali in javni koristi, če kdo jemlje v obrambo — barabe!!

Radi znanih nemških tolovajstev v Celju. Na poziv političnega društva „Naprej“ so imeli dne 7. avgusta celjski Slovenci posvetovanje. Odposlana je bila brzojavka na c. k. nameštstvo v Gradec, na okrajno glavarstvo v Celju pa je bila odposlana deputacija. Brzojavka je zahtevala takojšnjega odgovora, da morejo Slovenci urediti svoje postopanje. In res je kmalu došel odgovor iz Gradca, da se je zoper provzročitelje izgrediv uvedla preiskava ter da je poskrbljeno, da se izgredivi zadošijo.

„Trst“. Pod tem naslovom je donesla „Crvena Hrvatska“ članek, ki je vreden, da posnamemo iz njega nekoliko misli. Članek govori o predmetu, ki je važen in aktuelen: o vplivanju Trsta z njegova italijanskim občevalnim jezikom na Dalmacijo. Res je sicer — pravi avktor — da tega vplivanja ne občutimo več v tisti meri kakor so je občutili naši stari. Ali če bi se izpolnilo vse ono, o čemer sanjajo na Dunaju, moglo bi postati iznova resna nevarnost za našo narodno in politično individualnost. Ne verjetno je, s kako silo delujejo trgovinska središča na vse predele, ki so ekonomski odvisni od njih. In če bi postal Trst — kakor bi hoteli na Dunaju — vrata Nemcem na Srednjem morje, prva bi podlegla Dalmacija, oziroma vse te pokrajine. Mesto da bi se v nas razvijalo samostojno ekonomsko življenje, bi postali le privesek tujinskega Trsta, ki bi gospodoval nad nami.

Ta nevarnost je bolj blizu, nego se navadno misli, gradi se nova železnica na jug. V tržaško luko zasujejo novih milijonov. „Lloyda“ hočejo preustrojiti tako, da bo raznašal slavo Dranga na vse štiri strani sveta. Ako se izpolne vsi ti načrti — na čemer je težko dvomiti onemu, ki pozna nemško vztrajnost —, bo nevarnost že tu. Avktor meni, da bi dalmatinski poslanci mogli pritrditi tem projektom edino le pod pogojem, da se poprej Dalmacija po direktni železnici zveže z zaledjem in mornarhijo. Odločno pa se protivi temu, da bi se dalmatinska obdalna plovitev osredotočila v Trstu. Pisec priznava sicer, da so nekatere dalmatinske paroplovne družbe taki nameri vladi, toda on meni, da družbe gledajo na svoj interes; interese dežele pa da morajo čuvati poslanci.

Latte spanato. S Krasa nam pišejo: Tako v napis imajo na svojih vrčih naši kupčevalci z mlekom, ki vozijo iste v Trst. Zakaj in čemu ta laški napis? To ne gre v glavo nam Kraševcem. Čujemo, da so komisariji tržaškega magistrata zavkazali vsem, ki dovažajo mleko v Trst, da morajo imeti na svojih vrčih označeno: čegavo je mleko, je-li sveže, ali pogreto? Ker pa se od tu s Krasa odvažajo v Trst posneto, to je mlek, ki se mu je smetana odvezala, so nekateri naši napisali na lastne vrče: „Latte spanato“. Čudno, ker drugi imajo napisano v slovenskem jeziku: „Posneto mleko“.

Čujte, gospod urednik! Vi tam v Trstu utikate svoj nos skozi vsaka vrata: bodi javna, bodi privatna! In kjer ste zapazili kaj, kar ni prav, hitro javljate to vsemu svetu. Pred par dnevi ste zažugali celo, da hočete pokukati v novo namestništevno palačo, da vidite, kako je kaj tam kaj s slovenskimi napisi... Je že prav tako, taka rodovednost je hvalevredna... Le vsikajte tudi nadalje še svoj nos tja, kjer se greši proti naši pravici!

Ali vedite, da takih grešnikov, ki sami greše proti sebi, proti ugledu svojega jezika in proti interesu naše narodnosti v tej deželi, je dokaj tudi na našem Krasu. Za danes Vam pravim na ušesa, le za Vašo informacijo in Vas prosim, da premagate tisto znano slabost častnikarjev, vsled katere toli radi obešajo vsako stvar na veliki zvon.

Edino Vam na uho naj bode za danes priobčeno, da je nekaj vasi, ki se dičijo z napisi — „Latte spanato“. Če se pa to ne popravi, ali pa če bi se ta nespodobnost celo širila, Vas pa že zaprosimo, da dotičnike nekoliko javno — posnamete! K sramoti ne bomo molčali, pa če jo tudi zagreša še tako „odlična“ vas.

V Opatiji je bilo od 1. septembra 1904 do vstetega 9. avgusta 1905 22637 oseb. Od 3. avgusta do vstetega 9. avgusta je prirastlo 615 oseb. Dne 9. avgusta je bilo navzočih 1746 oseb.

Krvav pretep. Na kroglišču krčme pri Sancinu na novejši openski cesti so včeraj pogoludne igrali na kroglje 34 letni Emil Gastaldon, 20 letni Anton Ducevi, in 19 letni Alojzij Derulis, vsi trije zidarji. Kmalu po 5. uri je pa navstal mej njimi prepir, in sicer radi igre. Ducevi in Derulis sta že mej prepriom odšla iz krčme, a Gastaldon je bil še ostal. Četrť ure pozneje je pa šel iz krčme tudi on. A ni bil še naredil 20 korakov, ko sta ga ona dva napadla in ga začela zabadati z nožem.

Ko sta ga tako zdelala, da se je zgrudil ves krvav na tla, sta pa pobegnili. Ljudje, ki so našli na tleh ležečega Gastaldona, so pozvali telefoničnim putem zdravnika se zdravniške postaje, ki mu je našel 4 rane: eno na obrazu, eno na levi

roki, eno na levem kolenu in eno na levi strani mej rebri.

Zdravnik mu je rane obvezal in mu svetoval iti v bolnišnico. Gastaldon pa ni hotel storiti po tem nasvetu in je šel raje domov. Ob 11. uri po noči mu pa postalo hujše in so ga morali nesti v bolnišnico.

Redarstveni nadzornik Rogelj je pa ob 9. uri zvečer aretoval Ducevija in Derulisa.

Koledar in vreme. Danes: Euzebij, svečenik; Jeroslav; Dobrina. Jutri: Nebovzetje device Marije; Dragomir; Milvana. Temperatura: ob 2. uri poludne + 2,6° Celsius. Vreme: lepo.

Razne vesti.

Statistika zločinov v Avstriji. V letih 1874. do 1897. se je število obsojenih zločincev v Avstriji gibalo mej 28.000 in 30.000. V letu 1897. je število iznašalo 29.652, toda že v naslednjem letu je to število poškočilo na 34.449, torej za 5000. V sledečih letih je bilo razmerje nastopno: v letu 1899. — 33.663, v letu 1900 — 33.547, v letu 1901. — 36.305, najvišje število od leta 1874. sem. Mej zločini v trienju 1899. do 1901. je bilo zločinov tatvine: 14.568, 14.425, 15.043; poneverjenja: 714, 759, 859; goljuhnje: 3467, 3676, 3757; nasilstva proti predstojnikom: 2531, 2896, 3106; motenja vere: 193, 183, 188; spolnih posilstva: 1366, 1396, 1460. Te zadnje številke v minolem troletju so značilne, ker je bilo še v letih 1874. do 1880. radi motenja vere, radi nasilstva in spolnega posilstva obsojenih na leto povprečno samo po 405 oseb.

Verodržavci v Avstriji. Zadnji popis prebivalstva je pokazal, da rimo-katoliško prebivalstvo v Avstriji v poslednjih treh desetletjih procentualno pada. Rimokatoliški kažejo najslabši prirodni prirast. Židje so se od leta 1890-1900 pomnožili prirodni prirastom za 16,30%, starokatoliški in brezverci za 13,95%, pravoslavni in unijatiza 13,66%, luterani za 12,55%, rimo-katoliški pa samo za 10,35%. Vzrok slabemu prirodnemu prirastu je krivo odpadanje od katoliške cerkve in izseljevanje.

Zadela milijon frankov. Gospa Hofer, ki ima kantino pri 22. dragonskem polku v Sedanu, je zadela prvi dobiček velike loterije v korist novinarstva. Dobitek znaša 1 milijon frankov. Gospa Hofer je vdova brez otrok.

Državni dolgovi Avstrije. Avstrija ima 5.790 milijonov kron državnega dolga. Letne obresti iznašajo 375 milijonov.

Železnice na Nemškem. Nemška vlada je naročila za državne železnice 200 lokomotiv, ki morajo biti dovršene do meseca maja bodočega leta. Te lokomotive bodo stale 10 milijonov mark.

Mošeja v Londonu. Mahomedanci, živeči v Londonu, si nameravajo zgraditi tamkaj mošejo. V to svrhu so darovali več svote: perzijski šah, egiptski podkralj in afganistanski emir. Mošeja bo stala blizu westminsterske opatiije.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A (lastna hiša).

ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nobene konkurence. Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franko

Narodni kolek je
vdbiti pri upravi
„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON
TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5
MEBLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZAHTEVAM
KATALOGI BREZPLAČNO.

„SLAVIJA“ sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z znanjujočimi se vplačili.

Vsek član ima po preteku petih let posebne pravice do dividend.

„Slavija“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi. — Rezervni fond 31.865.386/80 K, izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države s vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najakutneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.